

La sentència sota la lupa dels experts

La sentència del Tribunal Constitucional espanyol ha causat un terrabastall polític i social. EL TEMPS ha parlat amb experts que analitzen l'efecte dels articles declarats nuls, a més dels motius que han portat el tribunal a emetre una sentència d'aquestes característiques. Per raons del procés de producció del setmanari, les anàlisis han hagut de fer-se abans de saber-se el contingut íntegre de la sentència.

■ EL CONCEPTE DE NACIÓ I ELS SÍMBOLS NACIONALS

La sentència respecta el preàmbul de l'Estatut, tot i que remarca que afirmar que Catalunya és una nació no té cap validesa jurídica. A més, anuncia que l'article que fa referència als símbols nacionals –la bandera, la festa i l'himne– serà sotmès a interpretació.

MONTSERRAT GUIBERNAU

Catedràtica de ciència política, Queen Mary University of London

Amb la sentència, el Tribunal Constitucional, segons Guibernau, ha mostrat moltes reserves i ha fet un gran esforç per limitar l'ús de la paraula *nació* a Espanya, cosa que no passa en uns altres països, com ara al Regne Unit. "L'ús de la paraula *nació* s'aplica a Anglaterra, a Escòcia i a Gal·les, sense que això afecti la integritat territori-

La bandera de Catalunya, com la que presideix el Palau de la Generalitat, és un dels màxims símbols de la identitat catalana, igual com l'himne –"Els Segadors"– i la festa nacional, l'Onze de Setembre.

al de l'estat. De fet, la interpretació multinacional de l'estat representa el reconeixement de la voluntat de les nacions que formen el Regne Unit." Segons ella, això és així perquè el Regne Unit té un bagatge democràtic de molts segles, cosa que influeix en la manera com s'enfoca la diversitat nacional. "Quan Escòcia va ser incorporada al Regne Unit el 1707 hi va haver una unió dels dos parlaments, l'anglès i l'escocès, però Escòcia va conservar el seu dret civil, la pròpia església (la Kirk), i un sistema educatiu diferent. Això va permetre el manteniment d'una identitat escocesa distinta, tot i integrar-se al Regne Unit. En el cas d'Espanya, en canvi, ens trobem

amb una democràcia molt més jove, una democràcia que sovint s'utilitza com una mena de parapet per impedir el canvi i per frenar el diàleg, que és la base de tot govern democràtic; una democràcia que sovint ignora el seu caràcter dinàmic. Això contrasta amb uns altres aspectes en què Espanya és molt avançada, com és el reconeixement del matrimoni homosexual, la llibertat religiosa o l'avortament. Si bé Espanya és molt avançada en el reconeixement d'alguns drets individuals, es mostra més refractària a reconèixer els drets col·lectius."

Montserrat Guibernau considera que la nació té cinc dimensions: territorial, cultural, històrica, psicològica –és a

EL TEMPS

Una de les amenaces de la sentència del Constitucional sobre la llengua podria afectar lleis com ara la de consum, en què es dona una preferència a l'ús del català en l'etiquetatge de productes.

dir, consciència de formar una nació o sentiment de pertinença— i, finalment, una dimensió política. “A parer meu, és precisament aquesta dimensió la que s'intenta frenar. Suposo que l'objectiu del Tribunal Constitucional és evitar la construcció de qualsevol argument jurídic emparant-se en la idea o en l'afirmació que Catalunya és una nació. Segons la meua opinió, quan un poble es defineix com a nació, això comporta unes conseqüències culturals, morals, econòmiques i polítiques. Aleshores, s'intenta que no es pugui utilitzar el terme *nació* perquè cap d'aquestes conseqüències, que es fan paleses en uns altres països, puguin ser invocades a Catalunya. Segons la Constitució espanyola, existeix devolució política perquè tots els espanyols, que formen el *demos* amb capacitat reconeguda per a decidir van votar la Constitució, una constitució que reconeix que Espanya és formada per nacionalitats i regions. Aleshores, Catalunya no és reconeguda com una entitat que pugui decidir coses que afectarien el conjunt d'Espanya. I, arribat el cas, si Catalunya optés per la secessió, això afectaria Espanya, per exemple, quant a la integritat territorial i la definició com a estat unitari descentralitzat. Segons la Constitució, la sobirania resideix en el poble espanyol, i el poble català només és un subconjunt d'aquest tot. Catalunya, en aquest sentit, és una mena de *subdemos* que només pot decidir sobre allò que li

permet el *demos* més gran, format per tots els espanyols. Una altra qüestió ben diferent consisteix a defensar el dret de decidir dels pobles com un dret intrínsecament lligat a l'exercici de la democràcia.”

Per tot plegat, Governau considera que és possible que el Tribunal Constitucional vulgui rebaixar la consideració de Catalunya. “Sembla que el Tribunal Constitucional no considera els símbols de Catalunya com a nacionals i això podria respondre a la seva intenció de rebaixar l'estatus de Catalunya perquè, òbviament, si no té símbols nacionals es podria entendre que no és cap nació. La conseqüència més immediata d'aquest fet podria ser una reacció dels catalans per fer valer Catalunya com a nació i els seus símbols com a nacionals. A efectes pràctics, la sentència del Tribunal Constitucional implica que Catalunya perd reconeixement simbòlic per part de l'estat, i això és molt important perquè els símbols són un component clau de la identitat catalana, que és allò que fa Catalunya diferent dels altres pobles d'Espanya. Som testimonis d'un clar intent de rebaixar l'estatus dels símbols catalans, alhora que es promou que els únics símbols nacionals siguin els espanyols.”

Segons algunes informacions periodístiques, el Tribunal Constitucional recorda vuit vegades al text de la sentència la indissoluble unitat de la nació

espanyola. Això, segons Montserrat Guibernau, és un intent de reforçar la integritat territorial de l'estat. “Cal deixar clar que l'Estatut del 2006 no és independentista, perquè ni afecta ni posa en dubte la unitat territorial de l'estat. Per tant, no és lògic que el Tribunal insisteixi tant en aquest punt, cosa que denota més la seva preocupació o dèria que no pas el contingut d'un Estatut ja retallat al Congrés i al Senat. De tant insistir-hi, la reacció a Catalunya podria ser precisament la inversa de la que sembla que és pretén. Allò que més ens prohibeixen és allò que més ens agrada provar.”

■ EL CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ I ALS MITJANS

L'Estatut determinava a l'article 6.1 que el català és la llengua “preferent” a les administracions públiques i als mitjans de comunicació públics de Catalunya, i també llengua preferent d'aprenentatge a l'ensenyament. En comptes d'això, el TC la defineix com a llengua “d'ús normal”.

BERNAT JOAN

Secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

PRATS I CAMPS

“Aquest canvi de *preferent* a *normal* no ha de tenir un efecte pràctic sobre l'administració de la Generalitat, perquè no m'imagino que la manera de fer de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals canviï per aquesta sentència, de la mateixa manera que tampoc no m'imagino que als departaments de la Generalitat es decideixi de treballar indistintament en català o en castellà.

Però sí que pot tenir un efecte molt negatiu en un camp en el qual el govern aboca molts esforços, l'administració perifèrica de l'estat. El fet de no ser llengua preferent en les altres administracions que hi ha a Catalunya ja no els obliga a posar davant el català, i fins i tot queda més clar que serà molt més fàcil de prescindir de la nostra llengua en aquestes administracions.

D'una altra banda, aquesta sentència en l'àmbit de la llengua pot encoratjar els qui representen només el 10% del Parlament de Catalunya –PP i C'S– a posar bastons a les rodes en lleis en les quals el català és preferent i que no fan referència exactament a la llengua sinó a unes altres qüestions. Per exemple, si la llei del codi de consum dona preferència al català en determinats àmbits, algú podria tenir la temptació d'intentar modificar la llei perquè aquesta sentència ho diu. El fet que em preocupa més és l'efecte dòmino que pugui tenir sobre la legislació que involucra qüestions lingüístiques. La sentència provoca un efecte negatiu sobre la percepció de lleis que tenen un component de llengua, encara que no tingui a veure amb la normativa lingüística.

Finalment, el TC sentència contra una qüestió que era el sentit comú majoritari a Catalunya: que el català no només és la llengua oficial de Catalunya, sinó la llengua pròpia, i aquesta "pròpia" té per als catalans un valor vinculat a la nació. Aquest atac al català és també un atac a la història i el sentiment nacional del país, que va quedar certificat al Parlament el setembre del 2005. Aquest sentiment no canviarà perquè ho digui un tribunal, però pot posar-nos-hi entrebanes".

■ LA RELACIÓ BILATERAL ENTRE LA GENERALITAT I L'ESTAT

La sentència considera que són susceptibles d'interpretació els articles que fan referència als principis que han de regir les relacions entre la Generalitat i l'estat i, en concret, a l'establiment d'una comissió bilateral com a marc de relació entre els dos governs.

XAVIER ARBÓS

Catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Girona

Aquest expert considera que caldrà estar molt atents a tot allò que, arran de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut, desvirtuï el valor dels acords. "La meva impressió és que caldrà veure fins on arriba el caràcter vinculant dels acords. Per posar-ne un exemple, em preocupa que pugui dir el Tribunal Constitucional amb relació a l'article 127, apartat 3, de l'Estatut, quan parla de competències en matèria de cultura i acords de cooperació amb l'estat. Aquest article diu que 'en les actuacions que l'estat faci a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals es requereix l'acord previ amb la Generalitat'. En aquest cas, no em preocupa que es pugui interpretar de l'Estatut, sinó que es pugui interpretar de la Constitució.

L'article 149.2 de la Constitució diu que, 'sense perjudici de les competències que podran assumir les comunitats autònomes, l'estat considerarà el servei de la cultura com a deure i atribució essencial i facilitarà la comunicació cultural entre les comunitats autònomes, d'acord amb elles'. El punt clau de tot això, a parer meu, és que podria ser –i recalco que podria ser– que el Tribunal Constitucional desvirtués la pròpia noció del concepte d'acord. Quan hi ha un acord han de coincidir ambdues parts. Si l'estat i una comunitat autònoma estan d'acord en una qüestió, doncs no hi ha problema, però si discrepen, aleshores no hi ha manera que es posin d'acord. Si el Tribunal Constitucional determina que un acord és només un principi de col·laboració resultaria que l'estat podria fer actuacions i inversions a Catalunya sense un acord amb el govern català. Per tant, la bilateralitat no és una noció política general abstracta, sinó que es converteix en un concepte constitucional que pot transformar el propi concepte d'acord en una mena d'expressió de bona voluntat. Això sí que seria preocupant. Per tant, aquest article 149.2 és només un exemple d'allò que podria passar. No és que hagi de ser necessàriament així, però hi ha aquest perill. Si passés, sí que ens hauríem de preocupar, perquè aleshores voldria dir que el Tribunal Constitucional no únicament desvirtuaria l'Estatut, sinó també la Constitució."

La ministra espanyola d'Economia, Elena Salgado, i el conseller de Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, Joan Saura, presidint una reunió bilateral Generalitat-Estat el juliol del 2007.

■ BLINDATGE DE COMPETÈNCIES COMPARTIDES ENTRE LA GENERALITAT I L'ESTAT

La sentència declara inconstitucional una part de l'article 111 de l'Estatut, que atorga a la Generalitat la potestat legislativa, reglamentària i executiva de les competències compartides. En concret, el tribunal ha rebutjat una frase que parla del mínim comú normatiu.

XAVIER ARBÓS

L'article 111 de l'Estatut diu que “en les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de les bases que fixi l'estat com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, excepte en els supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut. En exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies. El Parlament ha de desplegar i concretar per mitjà d'una llei les dites disposicions bàsiques”. El tribunal espanyol ha declarat que és inconstitucional la frase que diu “com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, excepte en els supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut”. A parer de Xavier Arbós, és una qüestió clau. “Si mirem enrere, la necessitat de reformar l'Estatut del 1979 sorgia perquè en alguns aspectes calia una adaptació al nou marc normatiu de la Unió Europea, però sorgia, sobretot, per una qüestió fonamental, que és que durant els anys la jurisprudència del Tribunal Constitucional no havia frenat l'expansió de la legislació bàsica estatal”. És a dir, segons aquest expert, hi ha un nombre molt gran de competències que són compartides en què la divisió es fa a partir de les funcions normatives. Així, l'estat dicta la legislació bàsica i les comunitats autònomes en fan el desenvolupament. A vegades, l'estat dicta normes de caràcter bàsic que no són pròpiament lleis.

Segons Arbós, “el punt fonamental, perquè afecta ben bé el nucli de l'autogovern, és veure quin marge deixa la legislació estatal, perquè si és molt concreta, aleshores la legislació autonòmica no es pot desenvolupar. Fins ara el Tribunal Constitucional havia estat molt permissiu envers la legislació estatal i moltes vegades havia considerat bona una ampliació de la legislació per part de l'estat que en alguns casos podia ser fins i tot excessiva. Quan la llei estatal ha estat molt detallada i alguna comunitat autònoma s'ha queixat, el Tribunal Constitucional ha acabat afavorint l'estat. Per això, la reforma de l'Estatut es feia per assegurar un marge a les competències estatutàries. D'això se n'ha dit el blindatge. L'exemple més clar és l'article 111, perquè exigeix que les normes estatals bàsiques siguin lleis, excepte en els casos que determini la Constitució. Això es va voler fer així perquè a vegades, encara que la Constitució parli de legislació, s'ha donat el cas que s'han considerat bones algunes regles que no eren lleis”.

Per aquesta raó, la tècnica jurídica que aportava el nou Estatut era fer que el Tribunal Constitucional hagués de prendre els estatuts d'autonomia com a paràmetre i, per tant, obligar-lo a acceptar que la legislació bàsica de l'estat no sobrepassés el mínim comú denominador. Aquesta era la tècnica que es coneix com a *blindatge de competències*. “La meva opinió –diu Arbós– és que l'impacte més fort que rep l'autogovern és la pèrdua d'aquesta garantia defensiva. Hi pot haver coses més greus, però a parer meu aquí s'ha tocat un punt molt delicat i que pot generar molta frustració. El blindatge de competències era pensat per defensar l'autogovern d'una interpretació que fins ara el Tribunal Constitucional ha resolt molt favorablement a l'estat.”

A l'hora d'avaluar les conseqüències que, en aquest àmbit, pot tenir la sentència del Tribunal Constitucional, aquest expert és mostra cautelós, sobretot, diu, per no donar idees als adversaris de l'autogovern de Catalunya a l'hora de fer interpretacions negatives. “En general crec que, tot i la sentència, hem avançat quant a autogovern. Això sí, queda clar que no s'ha aconseguit

aquesta ambiciosa reforma. Per a això, caldria que el Tribunal Constitucional, dins un marge perfectament constitucional, donés una visió una mica més restrictiva de l'expansió de la legislació bàsica de l'estat. Aquesta, de fet, va ser durant molts anys la posició oficial dels governs de Jordi Pujol; és a dir, la de propiciar una altra lectura de la Constitució. Però passa que amb la majoria absoluta del PP ja es va veure que no prosperaria.”

■ FINANÇAMENT I SOLIDARITAT

S'anul·la també l'article 206.3, que estableix que la Generalitat aportarà recursos financers per garantir l'aniellament i la solidaritat a la resta de comunitats autònomes, “sempre que duguin a terme un esforç fiscal també similar”. El TC anul·la aquesta darrera part.

RAMON TREMOSA

Professor d'economia de la UB i eurodiputat per CiU

TINA BAGUE

“Amb aquesta anul·lació es consagra la discrecionalitat més absoluta per part d'un govern central a l'hora de repartir sense criteris objectius els diners entre les autonomies. La conseqüència és una consolidació i un agreujament de l'espoliació fiscal catalana, que arriba al 10,5% del seu PIB”. A parer de Ramon Tremosa, amb el veredict del Tribunal Constitucional “tota pretensió d'acostament de l'Espanya autonòmica a un model federal europeu ha quedat avortada de soca-rel. Ara sí que es pot dir que l'Espanya autonòmica és un estat centralista sense cap tret federa-

litzador”. Per a aquest economista, es fa evident el cost que paga Catalunya pel fet de no tenir un sistema econòmic adequat a les seves aspiracions i al seu potencial. I ho exemplifica explicant una visita que fa unes setmanes van fer una cinquantena de diputats del grup liberal-demòcrata del Parlament europeu a la Diputació de Biscaia per estudiar el sistema federal-fiscal de les diputacions basques: “Una vegada més vam poder comprovar que, sense una agència tributària que recapti en exclusiva els grans impostos, no hi ha autonomia real de despesa. L’èxit de l’economia basca i navarresa es correlaciona amb el sistema de finançament. Els espanyols diuen que ara toca parlar de la desocupació i no de temes que no interessin ningú, com l’Estatut. Doncs el cost de Catalunya de no tenir concert econòmic són deu punts de desocupació. Bascos i navarresos tenen una taxa de desocupació del 7%-8%, i a Catalunya és del 18%”. Tremosa conclou recordant una afirmació del director executiu de la patronal Foment del Treball, Joaquim Trigo: Catalunya viu una situació d’exploració fiscal.

A parer de l’eurodiputat de CiU, l’única manera de contrarestar la sentència en aquest capítol és des del Congrés espanyol: “La sentència ens agafa en un moment molt baix com a país, amb un govern tripartit que és un zero a l’esquerra al Congrés dels Diputats. La solució és política i parlamentària, i exigeix un govern que vulgui avançar nacionalment i perquè tots els partits que vulguin avançar nacionalment facin pinya al Congrés. L’opció és via pressupostos generals de l’estat, no hi ha retop. TV3 no era a l’Estatut de Sau i va néixer perquè el govern va tirar pel dret desafiant la legislació vigent; doncs en aquest cas, això mateix”.

■ LA FIGURA DEL SÍNDIC DE GREUGES

El Constitucional li lleva la potestat de supervisar “amb caràcter exclusiu” la Generalitat. L’article 78 queda així: “El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats reconeguts per la Constitució i el present Estatut”.

JORDI SÀNCHEZ

Adjunt general al Síndic de Greuges

“Tot i la prudència necessària que cal tenir mentre esperem d’analitzar el text íntegre de la sentència, es pot afirmar que l’afectació al model de desenvolupament autonòmic recollit a l’Estatut del 2006 és molt considerable. El tribunal mateix sembla que reconeix a la primera pàgina de l’esborrany de fonamentació jurídica de la sentència, que el recurs i, per tant, la sentència plantegen ‘qüestions de la màxima rellevància i transcendència per la definició del model constitucional de distribució territorial del poder públic’. Un model estatutari que el Parlament de Catalunya i les Corts Espanyoles van aprovar i la ciutadania va referendar majoritàriament en referèndum. Més endavant, i un cop avaluades les conseqüències de la sentència, caldrà també extreure conclusions sobre l’oportunitat que un Estatut, que per definició doctrinal forma part del nucli dur del bloc constitucional i que en essència és el resultat d’un pacte polític de naturalesa i similitud als pactes fundacionals o constituents, pugui ser objecte de modificació per un tribunal.”

La decisió del TC de declarar inconstitucional el caràcter exclusiu que l’Estatut preveia per al Síndic de Greuges en les funcions de supervisió de l’administració de la Generalitat obre la porta a la duplictat en les actuacions supervidores, exercides bé pel Síndic de Greuges, bé pel Defensor del Pueblo. Negar l’exclusivitat en la intervenció de la institució més propera i adequada al ciutadà, el Síndic, té unes conseqüències negatives que s’agregen en el context actual de crisi i amb

les reduccions necessàries de despesa pública. Aquesta inefficiència, denunciada pel Síndic, Rafael Ribó, l’endemà de saber el veredict del tribunal, no és l’única conseqüència negativa. La sentència també és inadequada i pot arribar a ser disfuncional al sistema parlamentari existent. No hi ha cap llei estatal ni autonòmica que prevegi que el Defensor del Pueblo pugui comparèixer per informar de les seves actuacions davant una altra institució parlamentària que no siguin les Corts espanyoles. El Defensor del Pueblo no podrà –en cas d’intervenir en afers que són competència de les autonomies– presentar i discutir les seves conclusions als parlaments corresponents com sí que ho poden fer –i tenen el mandat legal de fer-ho– els síndics o defensors autonòmics als parlaments respectius.

Des d’una perspectiva més general, aquesta decisió de la sentència és també extemporània i anacrònica. No hi ha més casos d’estats descentralitzats amb una duplictat com aquesta. La regulació precisa de competències és clara: si hi ha defensors estatals, no intervenen en els àmbits territorials inferiors on hi hagi uns altres defensors. La sentència desprèn una desconfiança del TC cap a la plenitud i maduresa de l’entramat institucional de Catalunya i, per analogia, del conjunt de les autonomies. Imposa una interpretació que implica una tutela al poder institucional autonòmic per part d’organismes i institucions que emanen del poder polític central de l’estat. En el cas del Defensor ho argumenta en tant que garant de les garanties de les llibertats i drets fonamentals, continguts al títol I de la Constitució. Més enllà de tot això, el Síndic de Greuges conserva plenament les seves competències.

■ EL TRIBUNAL SUPERIOR COM A ÚLTIMA INSTÀNCIA JUDICIAL

L’Estatut d’Autonomia de Catalunya, a l’article 95, assenyalava que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l’òrgan jurisdiccional que culmina l’organització judicial a Catalunya i, per tant, és la darrera instància jurisdiccional dels processos que s’inicien en aquest territori. La sentència ha declarat

ACN

El Constitucional ha rebutjat que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) sigui la darrera instància judicial a Catalunya. A la imatge, el TSJC en una vista per un cas d'assassinat, l'any 2006.

inconstitucional aquest article i ha matissat algunes frases d'alguns altres que tenen relació amb el poder judicial.

ANTONI ABAT

Professor visitant de dret constitucional de la Universitat de Stanford

DANI CODINA

Aquest expert adverteix, en primer lloc, que quan va començar la reforma de l'Estatut d'Autonomia les cartes ja eren marcades i que, per tant, hi ha una gran responsabilitat dels polítics, que ja saben que en un sistema constitucional com l'espanyol el Tribunal Constitucional és l'organisme que hi té la darrera paraula. "Això ja s'havia d'haver previst. La declaració d'inconstitucionalitat que ha fet el Tribunal Constitucional de

l'article que pretenia convertir el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en l'última instància jurisdiccional a Catalunya s'inclou dins d'aquesta sentència de punt final. Al meu entendre, aquí hi ha hagut clarament una posició corporativista per part dels membres d'aquest tribunal quant a la sobirania del poder judicial. Segons com s'interpreti la Constitució, el poder judicial es pot descentralitzar més o menys. En aquest sentit, em sembla una error molt important que el Tribunal Constitucional no hagi permès que es transferissin les competències sobre el poder judicial. És un error no únicament polític, sinó també judicial, en termes de funcionament i d'eficiència de la justícia. S'ha demostrat que amb la descentralització judicial no hi hauria aquestes dilacions indegudes que fan que les sentències s'emetin amb un retard molt llarg. La justícia, quan es fa tard, no és justícia. Un dels valors bàsics constitucionals és que la justícia sigui propera. Per tant, la sentència del Tribunal Constitucional és una mesura restrictiva i fins i tot contradictòria, perquè va contra els principis bàsics de la justícia, que ha de ser ràpida i propera. Al meu parer, és un problema de corporativisme, de desconfiança. A la justícia espanyola li costa de delegar. La proposta que incorpora l'Estatut d'Au-

tonomia hauria contribuït a descongestionar el Tribunal Suprem espanyol."

Segons Antoni Abat, malgrat que l'article 95 de l'Estatut convertia el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en la darrera instància jurisdiccional a Catalunya, un ciutadà sempre tenia la possibilitat d'acudir al Tribunal Suprem espanyol. "Si l'article 95 no hagués estat rebutjat, un ciutadà de Catalunya igualment hauria tingut la possibilitat d'incoar un recurs d'unificació de doctrina al Tribunal Suprem espanyol, en cas que en alguna altra comunitat autònoma un tribunal hagués emès una sentència desigual per a un cas idèntic. És a dir, que la darrera instància judicial seria Catalunya, però sempre hi hauria la possibilitat de presentar un recurs davant d'un procediment idèntic amb sentència desigual."

Abat insisteix a dir que la sentència del Tribunal Constitucional respecte al poder judicial és un greu error. "La justícia espanyola no és dins dels trenta primers països del rànquing mundial quant a funcionament i a eficiència. Una de les solucions per a millorar el funcionament de la justícia espanyola era la descentralització i també la despolitització. El Tribunal Constitucional és un òrgan antidemocràtic, perquè no registra la voluntat del poble. Una opció que ajudaria a millorar-lo, com passa al Quebec, és que les comunitats autònomes poguessin participar en el nomenament d'alguns dels magistrats que el componen."

Segons aquest expert, la principal conseqüència de la sentència del Tribunal Constitucional serà que la justícia espanyola continuarà funcionant tan malament com fins ara. "No hi haurà cap innovació i es mantindrà l'*statu quo* actual. Això no tindrà efectes tan sols per a Catalunya, sinó per a totes les altres comunitats, fins i tot aquelles, com Andalusia, que també han incorporat articles semblants al seu estatut. Aquesta sentència crea jurisprudència per a tot l'estat i, com que és tan restrictiva, tindrà efectes negatius, no solucionarà el problema de congestió del Tribunal Suprem. Això, segons el meu parer, crearà més frustració."

**Gemma Aguilera
Xevi Camprubi**